

”Yövalo juttu” käsiteltiin Turun hovioikeudessa Asiantuntijatodistajat järkyttyneitä ponikasvattajan saamasta kohtelusta

TURKU Hovioikeuden tuomarit kuulivat tiistaina Ilona Lahdenrantaa ja hänen vastapuoliaan kunnaneläinlääkäri Minna Laeslahtea ja lääninhallituksen valtuuttamaa eläinsuojelutarkastaja Tanja Koskea tiistaina. Lahdenranta tuomittiin viime vuoden lokakuussa eläinsuojelurikkomuksesta.

Leena Alerini

Eläinlääkintöneuvos Esko Oijala puolusti Ilona Lahdenrantaa Hovioikeudessa viime tiistaina.

Niin kutsutussa ”yövalojuttu” eläinsuojelutarkastuksen seurauksena tuomioon johtaneet syytekohtat olivat: riittämätön säänsuojat shetlanninponeilla tilapäisesti käytettäessä, leväminen miljoonakalakraario, valaistukseen ja sähköjohdotiin liittyvät puutteellisuudet, ilmoituksen ajallaan tekemättä jättäminen laajamittaista eläintenpidosta sekä klapiakoneen kehikon pitäminen ponien pihatossa.

Lahdenranta vaati hovioikeudessa kärjää oikeuden tuomion kumoamista ja syytteen hylkäämistä: ”Ei ole näytetty, että Lahdenranta olisi aiheuttanut eläimille kipua, tuskaa tai kärsimystä”, Lahdenrannan asianajaja Heikki Sillanpää esitti loppulauseenaan lähes kuusi tuntia kestäneen istunnon päätteeksi.

Eläinsuojeluvälvoja Tanja Koski ei saapunut oikeuden istuntoon. Hän kertoi sairastuneensa kuumeeseen. Häntä kuultiin oikeussalissa puhelimen välityksellä.

Rikkomukset

Istunnossa käytiin läpi Rauman kärjää oikeuden luettelemat rikkomukset yksi kerrallaan. Liian leväiseksi väitetyn akvaarion jälkeen kaikki rikkomukset koskivat poneja tai pikemminkin niiden elinolosuhteita, sillä hyvinvoivissa poneissa istessään ei ollut havaittu laiminlyöntejä - jos sellaisiksi ei lueta väitettä ”alkavasta lantapanssarista”.

Tapauksessa on useassa kohdassa tarkastuksen tehneen kunnaneläinlääkäriin tai kyseisen eläinsuojeluvälvojan sana Lahdenrannan sanaa vastaan. Oikeussalissa katseltiin tarkastuksessa valvojien toimesta otettuja kuvia sekä todistusmateriaalina, että materiaalina, josta kärjää oikeudessa annettujen aiempien lausuntojen perusteella pystytiä arvioimaan todistajien luotettavuutta lausunnoissaan.

Muun muassa tarkastushetkellä otettu kuva ponin oletetusta ”alkavasta lantapanssarista” oli Hovioikeuden tuomareiden tarkkan syyntä kohteena. Kuussa näkyä ulkona seisova, vatsakarvoistaan kostunut, mutta muuten puhdas ja hyväkuntoinen näköinen poni. Laeslahti väitti hovioikeudessaakin ponilla olevan ”alkavan lantapanssarin”, vaikka kuvassa näkyä puhdas poni ja kaikki asiantuntijatodistajat olivat yhtä mieltä siitä, että ponilla ei kuvassa alkavaakaan lantapanssaria ole.

Oijala kysyi jopa oliko poni juuri pesty, kun se on kuvassa jaloistaan loppuokseen pimeydessä niin puhtaan näköinen.

Kärjää oikeuden tuomion mukaan Lahdenrannan kaksiseinäinen pihatokatos ei tarjonnut riittävää suojaa shetlanninponeille loppuoksesta.

Lahdenranta perusteli, että säänsuojaa oli kyseisillä poneilla tarvituttu vain kymmenen päivän ajan tilanteessa, jossa laumaan tuli uusia poneja. Toisekseen hän huomautti shetlanninponien kuuluvan alkuperäiseen hevოსrotuun, jonka erityisominaisuus on niin paksu, säänkestävä talviturkki, etteivät ne tarvitse niin suojaavaa tilaa kuin muuthevost.

Tässä näkemyksessä Lahdenranta tukivat kolme paikan päälle tullutta, todistajanvalan antanutta asiantuntijaa: eläinlääkintöneuvos Esko Oijala, eläinlääkäri ja hevospätkä Hannaleena Valkama sekä Suomen Shetlanninponiyhdistyksen puheenjohtaja Paula Vainio.

”Poni eroaa kaikista muista hevოსroduista. Sillä on ne omat ehdot miten se haluaa olla ja elää. Poni elävät kylmissä olosuhteissa Shetlannissa ja muualla, missä niitä on totuttu näkemään”, eläinlääkintöneuvos Esko Oijala kertoi oikeudessa.

Noin puolivuotiaan vauvan kanssa oikeussaliin tullut kunnaneläinlääkäri Minna Laeslahti vetosi kyseisessä säänsuojat-asiassa eläinsuojelulakiin, joka hänen mukaansa ”on sama kaikille eikä tee eroa eri hevოსrotujen välillä”. Hän väitti, että säänsuojassa on oltava kolme seinää.

Ongelmallista Laeslahden väitteessä on, että tosiasiaan mikäkin hevosten pitoa määrittävä eläinsuojelulaki- tai asetus ei missään pykälässään määrittele minkälainen säänsuojan on oltava.

Laissa puhutaan ainoastaan ”riittävän tilavasta, suojaavasta, valoisasta, puhtaasta, turvallisesta sekä mahdollisimman hyvin eläimen luontaiset tarpeet huomioon ottavasta pitopaikasta” (eläinsuojelulaki 396/96). Lainsäädännössä ei luetella kuinka monta seinää säänsuojassa on oltava.

Sen sijaan laki edellyttää, että kyseisen eläinyksilön ”luonnolliset tarpeet otetaan mahdollisimman hyvin huomioon” (eläinsuojelulaki 396/96).

Asiantuntijoiden mukaan shetlanninponi on kylmien ilmanolojen eläin, joka kestää kylmää loistavasti, mutta kärsii liian kuumassa. Eläinlääkäri Valkama totei shetlanninponeista: ”Nämä eläimet on jalostettu elämään ulkona. Sisätilat eivät shetlanninponeille ole lainkaan välttämättömät. Laki sanoo ainoastaan, että riittävä säänsuojan on oltava.”

Valkama oli sattumoisin käynyt paikan päällä Lahdenrannan tilalla, päivää ennen kuin eläinsuojelutarkastus tehtiin. ”Minulle on eläinlääkäriä muodostunut tapa, että heidän aina yleissilmäyksen tiloihin käydessäni asiakkailta. Mikään ei Lahdenrannalla tuolloin viittanut eläinsuojelurikkomukseen”, Valkama kertoi oikeuden edessä.

Shetlanninponiyhdistyksen puheenjohtaja Paula Vainio kertoi poneista: ”Jos shetlanninponi pääsee hikoamaan esimerkiksi liian lämpimässä tilassa ja joutuu sen jälkeen ulos, tilanne on toinen, sillä sisältäpäin tuleva kosteus jää ihoon - toisin kuin ulkoapäin tuleva kosteus, joka ei missään olosuhteissa läpäise shetlanninponin talviturkkaa.”

Hevosurheilulle Vainio kertoi tustuneensa tapaukseen ulkopuolisena ja järkyttyneenä tavasta, jolla Lahdenrantaa oli kohdeltu: ”Ilmoitin Shetlanninponiyhdistyksen johtokunnalle, että velvollisuuteni on mennä puolustamaan ponin omistajaa, joka on joutunut kokemaan vääryyttä”, konferenssitulkin töitä ammatikseen tekevä Vainio kertoi.

Johto ”ponin suussa”

Lahdenrannan pihaton ja tallien sähköjohdot olivat puhe useaan otteeseen.

Laeslahti väitti sähköjohdot olleen ponien ulottuvilla ja niiden

olleen tyyppiltään vääränlaisia. Jatkajohtoja ei saisi hänen mielestään olla lainkaan tallissa, vaikka lainsäädännössä tällaisesta ei mainintaa olekaan. Myös yksi tuomareista kysyi Laeslahdelta mitä käytännön etua kiinteistä johdoista on ei-kiinteisiin verrattuna.

Yhdessäkään valokuvassa ei näy ponien ulottuvilla olevia sähköjohdot eikä sellaisia tallissa Lahdenrannan, eikä myöskään hoitavan eläinlääkäriin mukaan ollutkaan. ”Johdot kulkivat niin korkealla, etteivät nämä tosipienet ponit olisi mitenkään niihin ulottuneet”, Valkama totei.

Oikeussalissa keskityttiin myös kuvaan ulkotarhan lämmitettävistä vesikupista, jonka sähköjohton Laeslahti ja Koski väittivät nähneensä hetkellisesti ponin suussa, vaikka johto sijaitsi valokuvassa kiinteän aidan toisella puolella siten, että sen pääsemistä ponin suuhun on vaikea edes teoriassa kuvitella.

Lahdenrannan asianajajan kysymyksen siitä, miten johto olisi voinut joutua ponin suuhun ja nostettiin johto kenties tarkastuksen tekijöiden toimesta ponin suuhun, Laeslahti ja Koski vastasivat kieltävästi. Laeslahti kertoi kuulleensa Kosken sanoneen tarkastuksessa: ”Hei, hei, epäsoveltu suuhun”. Tämän jälkeen johto oli Laeslahden mukaan ponin suussa. Puhelimitse kuultu Koski vakuutti niin ikään ”ottaneensa johdon ponin suusta”.

Sillanpää tiedusteli oliko johdosta havaittu puremajälkiä, joita siihen ponin hampaissa olisi kaiken järjen mukaan tullut. Puremajälkiä ei voitu osoittaa.

Puhelimitse kuultu todistaja, tarkastuksessa paikalla Lahdenrannan apuna ollut Leena Falltu totei tuomarille että johto ei ollut missään vaiheessa ponin suussa: ”Koski kysyi Lahdenrannalta mikä johto tämä on ja Lahdenranta kertoi mikä se oli. Muuta siinä tilanteessa ei puhuttu. Johto kulki noin metrin korkeuisen aidan ulkopuolella, matalalla, miltei maassa. Poni (noin 80 cm säkärkorkeudeltaan, toim.huom.) ei mitenkään pääsisi kiinni johtoon”, Falltu kertoi.

Yövalo

Ponipihaton ”puutteellinen valaistus” oli yksi syytekohtista. Valaistuksesta ei ole eläinsuojelulaissa muuta mainintaa, kuin että sen on oltava ”riittävä”.

Laeslahti toisti näkemyksensä, jonka mukaan riittävän valaistuksen on oltava kiinteä ja teholtaan sellainen, että se mahdollistaa sanomalehdennä. Hänen mielestään pihatossa olisi lisäksi oltava aina päällä oleva ”hämärävalo”, jota ponit pakoeläimänsä eivät joutuisi oisiin vaaratilanteisiin.

Lahdenranta kertoi hoitaneensa valaistusasiaan roikkalampulla, jolla valon saa juuri siihen kohtaan mihin tarvitaan.

Valkama kertoi Lahdenrannalla olleen hoitotilanteissa aina tarjottava valaistus, eikä valaistuksen riittämättömyyden muodostaneen koskaan ongelmaa.

Hämärävalon väitetyt tarpeellisuuden suhteen asiantuntijat olivat kategorisia: ei tarpeellinen.

Oijalan tuomareille kertoman näkemyksen mukaan yöstä päivää päällä oleva valo on paitsi turha ja luonnon, myös suorastaan vahingollinen hevosille sotkiessaan tammojen kiimakierron.

”Tärkeää”

Oijala, Valkama ja Vainio ovat järkyttyneitä tavasta, jolla Lahdenrannan asiaa on viranomaisen toimesta hoidettu. He vahvistavat sen yleistestikin tiedossa olevan tosiasian, että tapaus ja siihen liittyneet ylilyönit ovat puhuttaneet suomalaisia hevosihmisiä poikkeuksellisen laajasti, ja että yleinen mielipide on, paitsi selkeästi Lahdenrannan puolella, myös kääntymässä jopa eläinsuojelun vastaiseksi, mikä on erittäin ikävää.

Oikeuden istuntona oli seuraamassa kymmenisen henkilöä, jotka ovat seuranneet tapauksen kulkua mediassa ja internetissä.

Oijala ei säästellyt sanojaan hovioikeuden istunnon jälkeen: ”On tärkeää, että tällaisten asioiden kanssa aikaa tuhlaata ja hevosenomistajia tällä lailla kohdellaan”, totei Oijala. ”Lähdin Hevosurheilun jutun kevyällä luettuani (juttu HU 29.5.2009) liikkeelle Lahdenrantaa auttamaan siksi, että hevosenomistajan aseman täytyy olla sellainen, jossa on määrätty normit ja määrätty suojat, ja taloudellinen turva toiminnalle. Tällaisia vastaavia asioita on ilmeisesti tulossa lisää tai niitä on parhaillaan meneillään muitakin. Mutta näin ei voi jatkaa.”

Minna Laeslahden ja Tanja Kosken toimintatavaksi muodostunutta tapaa lähtee tarkastuksille poliisiin kanssa Oijala kummeksui syvästi. ”Minä olen urallani paljon eläinsuojeluasioita hoitanut, mutta ei minulla ole koskaan ollut puoliseja mukanaan”, Oijala paheksui.

Oijala ihmettelee miten tapaus on ylipäättään läänin virkakoneistossa päästetty näin pitkälle: ”Siinä vaiheessa, missä tämäkin asia on mennyt pois raiteiltaan, olisi ykkösvirkamiehen eli läänineläinlääkäriin tarvinnut tulla sanomaan painava sanansa ja hoitamaan tämä asia. Hän ei ole halunnut tulla ikävää kasaa tonkimaan. Mutta jos olisi tullut, tätä ikävää prosessia ei olisi tapahtunut”, Oijala sanoi.

Oijala oli ennen todistajaksi tuloaan heidän mielipidettänsä asiasta: ”Vastaus oli hyvin laajasti, että tämä tapaus on kauhea”, Oijala kertoi. ”Viimeinen asia, mikä minun pisti liikkeelle oli erittäin arvovaltaiselta taholta minulle henkilökohtaisesti tullut arvio, että tässä kyseisessä Lahdenrannan tapauksessa on todennäköisesti tehty useita virkavirheitä.”

”Tällaiseen lopputulokseen joutuu siten, että eläinsuojeluvälvoita hoitavat ihmiset, joilla ei ole edes perustietoa hevosen psyykestä tai hevosten vaatimista käytännön olosuhteista”, Oijala pohti. ”Tekisi mieli tässä sanoa, että jos edes murto-osalla Suomen hevostia olisivat asiat noin hyvin, hevostet ovat ihan neolosuhteissa, olisimme pitkällä hevosten hyvinvoinnissa.”

Lahdenranta: ”Katkeraan loppuun asti”

Ilona Lahdenranta on toiminut asiassa väsymättä. Hän on valittanut tapauksesta Laeslahden esimiehille Rauman kuntayhtymään, Lääninhallitukseen, hallinto-oikeuteen sekä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaikkialla näillä tahoilla on kuitenkin todettu vastaustensa eläinsuojeluviranomaisten ”toimien tapauksessa asianmukaisesti” -min ih seikkaan Laeslahti hovioikeudessa toistuvasti viittasikin. Valtakunnan syyttäjänvirastosta tuli Lahdenrannan laatimaan muutosharkintakanteeseen vastauksena keskiviikkona: ”ei aihetta toimenpiteisiin”.

”Eivärrä tekemästäni valituksesta en ole vielä saanut vastausta”, Lahdenranta kertoi keskiviikkona. Hän asettaa toivonsa nyt Turun hovioikeuteen: ”Vaikka on minulla sen jälkeen vielä valituslupamahdollisuus korkeimpaan oikeuteen. Ja EU-tuomioistuin. Tämä asia katsotaan katkeraan loppuun asti.”

Turun hovioikeuden päätös tulee noin kuukauden kuluessa. Sen diaarinumero on R08/2462.

Hovioikeudessa istuivat Lauri Vihervaara, Matti Alava, Elina Paasivirta ja Peter Arwidsson. Syyttäjänä toimi Johanna Saustila.

LEENA ALERINI

Hevosia koskeva lainsäädäntö löydetty maa- ja metsätalousministeriön sivuilta: <http://www.mmm.fi/el/laki/f/default.html>

Nämä lait koskevat hevostia: Eläinsuojelulaki 247/1996 (sisältää muutokset 29.12.2006/1430 saakka), Eläinsuojelulaki 396/96, Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006, Hevosten pidolle asetettavat eläinsuojeluväätimet MMMp 14/EEO/1998. Lisäksi on olemassa erilaisia hevosalalan järjestöjen ja oppilaitosten laatimia oppaita hevostenpidosta, mutta niiltä osin, kuin niiden ohjeet poikkeavat edellämainituista laeista, ohjeita voi pitää korkeintaan suuntaa antavina suosituksina.

Annie Outlaw'n valmentaja Mikko Mauno sai myös Tammakriteriumin kasvattajapalkinnon.

Annie Outlaw määräsi tahdin

TAMPERE Tammakriteriumista tuli tiistaina selväpiirteinen kilpailu, kun johtoon ampaisut Annie Outlaw veti tasaisen tappavaa tahtia maaliin asti.

Edellisviikon karsintojen perusteella finaalista saattoi odottaa tasaista ja ennalta-arvaamatonta kamppailua, jossa useammalla osallistujalla olisi mahdollisuutensa. Mika Forsilla oli kuitenkin jo etukäteen vahva käsitys siitä, että asetelma olisi hänen ajamansa Annie Outlaw'n puolella.

Forss kertoi päivällä käydyssä golfkilpailun jälkeen pyrkivänsä illan päälähdössä johtopaikalle ja puolustavansa sitä tarpeen vaatiessa. Vuoden toinen golfkiertosuoritus vain hetkittäisiä onnistumisia, mutta radalla kaikki sujui kuin rasvattuna. ”Tänään nähtiin parasta Annie Outlaw'ta”, Mika Forss riemuitsi. ”Keli ei ollut missään tapauksessa nopea, ja tempo oli tasainen reipasta. Tamma tuli tosi sitkeästi maaliin”.

”Annie Outlaw lämmitti tosi hyvin. Solvallaan jälkeen on ollut pieniä probleemia, mutta Mikko (Mauno) on saanut sitä pikkujhljaa joka starttiin paremmaksi ja paremmaksi.

Paras Perämäen 'alle sa

Tammakriteriumin voitaneen Annie Outlaw'n omistaa viime vuosien aikana voimakkaasti raviurheiluun panostanut Paavo Perämäki perheineen.

Tunnettu pohjalainen perunaviljelijä harrasti lajia jo 70-luvun alusta parinkymmenen vuoden ajan ja ajoi itsekin noin 250 starttia, mutta menestys jäi vähäisemmäksi.

”Tehtiin silloin varsakauppaa”, vastikään 58 vuotta täyttänyt Paavo Perämäki kertoi. ”Niitä vaihtohevosia tuli, ja niillä kokeiltiin opetella sitä hommaa. Todettiin silloin, että siinä pitää olla aikaa paljon, että niiden kanssa pärjää.”

Viimeiset hevoset lähtivät vuonna 1993, kun uudet työkuviot veivät Perämäen eteläiseen Viroon Pärnun kupeessa sijaitsevaan Audrun kylään.

”Perunapuolen konsulttina aikanaan lähdettiin sinne, ja siellä tuli sitten mahdollisuuksia saada merenranta-alueita. Niitä hankittiin, tehtiin lomabisnes, golfkentät ja kaikki. Siellä on myös maataloutta ja kaikenlaista muuta”, Perämäki listasi.

Kotipuolella vanha homma ei lyönyt enää yhtä hyvin leiville, ja useampaan kuntaan levinnyt peruna-ala pieniä pala kerrallaan.

”Siltä puolelta yhdelle tyhjäksi jääneelle teollisuushallille ei löytynyt ostajaa. Joku rupesti sanomaan, että tehdään siitä talli. Innostushan oli aina olemassa, ja siitä se lähti uudestaan 2-3 vuotta sitten”, Perämäki selvitti.

”Vanhassa järjestelmässä oli käsivaralla 1800-luvulle asti tehty sukututkimus, että mitkä suvut toimii toistensa kanssa. Nyt kun oli viisitoista vuotta pois, siinä oli 3-4 isäoripolvea tullut tuosta.

Tietysti tähtäin oli asetettukin jo tänne. Sitten kun tultiin esittelyyn ja sillä oli kokolaput päässä, niin se oli jotenkin niin keskittynyt siihen omaan olemiseen, että olin sitä mieltä, että juoksemalla meitä on vaikea kukistaa.”

Alta pois

Vauhdinpito takasi juoksun aikana oman rauhan. Toiselle radalle ilman vetoapua jäänyt Daniellesine tyytyi paikkaansa, ja Antti Teivainen haki suosikiksi pelatulla Absolute Tomsonilla iskuamesti sen takaa. Kolmatta rataa aloittaneen Carmen Laukon ohjastaja Ari Kela puolestaan päätti pakittaa hänille, josta tehtävä oli lopulta toivoton.

Teivainen käänsi Absolute Tomsonin kiriin viimeisen kaarteen alussa. Sen edellä mennyt Daniellesine alkoi samaan aikaan taipua, ja Annie Outlaw'ta seuranneelle Ulla Kempille oli aukeamassa väylä vapauteen.

”Mietin siinä kyllä, että kukahan

Paavo ja Helinä Perämäki saivat mukheet

Puolitoista vuotta putkeen yrittäin päästä jäljille sukutaluista. Kaiket pyhät ja yöt käytin, että pääsisin ajan tasalle.”

”Tutkimuksen perusteella ruvettiin porukalla etsimään tammoja ja katsomaan vähän erisukuisia vaihtoehtoja. Kokeilemaan, miten toimii. Light Crown (Annie Outlaw'n emä) tuli Saksan listasta. Siitä ajateltiin, että luonto piisaa emätammaksi. Mikolta kysyin ostaa, ja hän näytti tämän varsinkin. Pitkän neuvottelun päälle saatiin Mikko luopumaan niistä.”

Ensikosketus oli raju, sillä Annie Outlaw potkaisi Perämäkeä polveen. Se kuitenkin vain vahvisti määrätietoisien miehen päätöstä saada juuri kyseinen hevonen.

Hevosmäärä paisui nopeasti. Hippoksen tietojen mukaan pelkästään P. Perämäki Oy:n nimissä on tällä hetkellä 53 hevosta, mut-